

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педагогіки та психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Міжнародного
гуманітарного університету

д.ю.н., професор

Костянтин ГРОМОВЕНКО

«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ ПСИХОЛОГІЇ

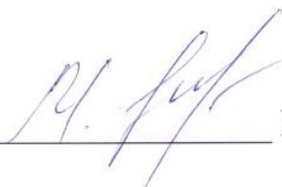
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	Спеціальність – 053 Психологія
Назва освітньої програми	<u>Психологія</u>
Рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський) рівень освіти</u>

Одеса - 2024 рік

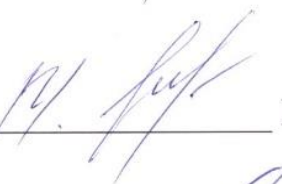
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології № 1 від 29 серпня 2024 року.

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін; менеджер-економіст, тренер з НЛП-технологій, член Громадської Організації «Інститут глибинної психології та методів психокорекції» Іванова Оксана Станіславівна	0672586884	okmegalodon2021@ukr.net

Завідувач кафедри педагогіки та психології к.п.н., доцент

 Наталя МЕЛЕНЧУК

Гарант освітньої програми
к.п.н., доцент

 Наталя МЕЛЕНЧУК

Узгоджено
Начальник навчального відділу

 Лариса РАЙЧЕВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3 Загальна кількість годин – 90	Галузь - 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність – 053 «Психологія»	обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		1-й	
		Семестр	
		1-й	
		Лекції	
Мова навчання – українська	Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень освіти	14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота та індивідуальні завдання	
		62 год.	80 год.
		Вид контролю:	
		залік	залік

Філософія психології – це розділ філософії, який займається дослідженням та вивченням методології та основ психології. Філософія психології займається аналізом отриманих знань у рамках психології, перевіряє психологічні теорії щодо їх науковості та достовірності, досліджує природу встановлюваних ними психологічних законів.

Мета курсу «Філософія психології» полягає у відображенні філософських основ щодо базових теоретико-методологічних категорій – психіка, свідомість, особистість, діяльність. Ці категорії покликані бути засадою при створенні майбутнім фахівцем вихідного теоретичного концепту, який дозволяв би йому якісно вирішувати професійні завдання. Метою вивчення обов'язкової дисципліни «Філософія психології» є ознайомлення здобувачів із основними загальними поняттями та категоріями філософії психології, методологічною базою, базовими категоріями та структурними принципами. Головною метою курсу є формування системи знань про психіку, свідомість, особистість, діяльність, психічних явищ, а також усвідомлення закономірностей та механізмів психічного розвитку.

Передумови для вивчення дисципліни – знання із загальної психології, філософії.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Філософія психології» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки, проведення досліджень та здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК11. Здатність до формування наукового і культурного світогляду.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами практичної значущості.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Навчальна дисципліна «Філософія психології» забезпечує досягнення **програмних результатів навчання (ПРН)**, передбачених освітньою програмою:

ПРН7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПРН9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

- на понятійному рівні – основні методологічні та теоретичні категорії, поняття, що визначають зміст навчального предмету «Філософія психології», його структуру в розрізі загального процесу пізнання психічного;

- правильність застосовування відповідних методологічних підходів до конкретних психічних явищ.

Вміння:

- розуміти якісні зміни та оновлень, що відбуваються на сучасному етапі пізнання психічного;

- визначати останні зміни та доповнення, що спричинені впливом постпозитивістської та мостомодерністських концепцій;

- пояснювати зміст культурної психології;

- застосовувати знання: на рівні відтворення – правильно оцінювати сутність та зміст процесу пізнання психічного, орієнтуватися в сучасних психологічних напрямках та школах; на творчому рівні – використовувати свої внутрішні якості у підвищенні ефективності професійної діяльності, досліджувати комунікативно-інтерактивні явища.

Навички:

- упорядковувати набуті знання у вигляді виконання індивідуальних завдань;

- аргументовано обговорити та пояснити особливості філософії психології як інтегративної наукової дисципліни та її значення для побудови несуперечливого теоретичного концепту психічного.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Предмет і структура філософії психології. Історичні витоки філософії психології.

Філософія психології: предмет, об'єкт та завдання. Загальна характеристика проблем сучасної психології. Система «людина-психологія-суспільство» як предмет філософії психології. Функції філософії психології. Взаємодія психології та філософії у історичному контексті.

Тема 2. Співіснування і взаємодоповнювальність різних способів пізнання світу. Проблема наукового пізнання.

Філософія психології як міждисциплінарна галузь наукового знання. Співвідношення пізнавальних та ідеологічних аспектів філософії психології. Предмет і завдання, принципи, категорії науки.

Тема 3. Філософія науки. Сучасні проблеми аналізу розвитку науки. Філософський аналіз розвитку психології як експериментальної науки.

Антропосоціогенез та соціокультурний розвиток людської цивілізації. Психологія як емпірична наука. Філософські основи психологічних досліджень. Особливості різних способів пізнання. Філософський аналіз розвитку психології як експериментальної науки. Пояснення та розуміння, екстерналістські та інтерналістські підходи до дослідження психіки. Феноменологія як наука про світогляд, її зв'язок із психологією. світу.

Тема 4. Еволюція філософських уявлень про природу, людину й суспільство.

Роль психології у науковому пізнанні навколишньої й внутрішньої дійсності. Загальнонаукові принципи психології: взаємодія й розвиток, причинність, цілісність, активність, суб'єктивність, реконструкція.

Тема 5. Діалектика як інструмент пізнання. Закони і категорії діалектики. Психоаналіз в основі конструювання соціальної реальності

Людське життя – пошук всезагального. Філософський аналіз дослідницьких парадигм у психології. Еволюція філософських поглядів на людину та її світ. Психоаналітична герменевтика. Деконструкція суб'єкта у психоаналізі.

Тема 6. Персоналізм як напрям сучасної психології. Прагматизм як напрям психологічних досліджень. Екзистенційна та гуманістична філософія. Діяльнісний підхід у філософії психології.

Персоналізм як напрям сучасної психології. Реалізації ідей персоналізму у психології. Засадничі ідеї філософії персоналізму. Персоналістський аналіз особистості та її внутрішня будова. Прагматизм, як напрям психологічних досліджень. Філософія прагматизму та біхевіоризм. Інструменталізм як різновид прагматизму. Екзистенційна та гуманістична філософія психології. Соціальна психологія. Соціокультурні та історичні передумови вивчення людини як соціальної істоти. Соціальний конструктивізм як епістемологічний та антропологічний вимір. Становлення зрілої особистості крізь призму антропології Феномен мудрості. Питання про принципову можливість формалізації мудрості. Віра та вірування. Структура віри як соціально-психологічний феномен.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Предмет і структура філософії психології. Історичні витоки філософії психології.	14	2	2	10	14	2	2	10
Тема 2. Співіснування і взаємодоповнювальність різних способів пізнання світу. Проблема наукового пізнання.	14	2	2	10	10			10
Тема 3. Філософія науки. Сучасні проблеми аналізу розвитку науки. Філософський аналіз розвитку психології як експериментальної науки.	14	2	2	10	12		2	10
Тема 4. Еволюція філософських уявлень про природу, людину й суспільство.	14	2	2	10	10			10
Тема 5. Діалектика як інструмент пізнання. Закони і категорії діалектики. Психоаналіз в основі конструювання соціальної реальності.	14	2	2	10	24			20
Тема 6. Персоналізм як напрям сучасної психології. Прагматизм як напрям психологічних досліджень. Екзистенційна та гуманістична філософія. Діяльнісний підхід у філософії психології	20	4	4	12	20	2	2	20
Усього годин	90	14	14	62	90	4	6	80
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – ЗАЛІК								

5. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Предмет і структура філософії психології. Історичні витоки філософії психології. <i>Філософія психології: предмет, об'єкт та завдання.</i> Загальна характеристика проблем сучасної психології. Система «людина-психологія-суспільство» як предмет філософії психології. Функції філософії психології. Взаємодія психології та філософії у історичному контексті.	2	2

2	Тема 2. Співіснування і взаємодоповнювальність різних способів пізнання світу. Проблема наукового пізнання. <i>Філософія психології як міждисциплінарна галузь наукового знання.</i> Співвідношення пізнавальних та ідеологічних аспектів філософії психології. Предмет і завдання, принципи, категорії науки.	2	
	Тема 3. Філософія науки. Сучасні проблеми аналізу розвитку науки. Філософський аналіз розвитку психології як експериментальної науки. <i>Еволюція філософських уявлень про природу, людину й суспільство.</i> Антропосоціогенез та соціокультурний розвиток людської цивілізації. Психологія як емпірична наука. Філософські основи психологічних досліджень. Питання про пізнавальну, ціннісну і праксеологічну діяльність людини. Особливості різних способів пізнання. <i>Філософський аналіз розвитку психології як експериментальної науки.</i> Пояснення та розуміння, екстерналістські та інтерналістські підходи до дослідження психіки. Феноменологія як наука про світогляд, її зв'язок із психологією. світу.	2	2
	Тема 4. Еволюція філософських уявлень про природу, людину й суспільство. <i>Роль психології у науковому пізнанні навколишньої й внутрішньої дійсності.</i> Принципи, закони, категорії науково-психологічного дослідження. Пізнавальне ставлення людини до світу: оптимізм, скептицизм, агностицизм. Загальнонаукові принципи психології: взаємодія й розвиток, причинність, цілісність, активність, суб'єктивність, реконструкція.	2	
	Тема 5. Діалектика як інструмент пізнання. Закони і категорії діалектики. Психоаналіз в основі конструювання соціальної реальності. 1. <i>Людське життя – пошук всезагального.</i> Філософський аналіз дослідницьких парадигм у психології. Вчення про монадологію Г. Ляйбніца. Поняття існування та психологія самоствердження людини (Й. Гердер). Ідея волюнтаризму у психології: А. Шопенгауер. Проблема стимулюючого начала людської діяльності у роботах німецького ірраціоналізму. 2. <i>Еволюція філософських поглядів на людину та її світ.</i> Етична природа совісті (Г. Гегель). Людина як монада (Г. Ляйбніц). Спочатку був вчинок (Й. Гете). Мотивація людської діяльності (Ф. Ніцше). Психоаналіз в основі конструювання соціальної реальності. Фройдистська концепція психоаналізу. Структура особистості: ід, его, суперего. Концепт несвідоме, можливості об'єктивного вивчення несвідомих психічних механізмів. Неофрейдизм та дослідження соціальної реальності. Психоаналітична герменевтика. Деконструкція суб'єкта у психоаналізі	2	
	Тема 6. Персоналізм як напрям сучасної психології. Прагматизм як напрям психологічних досліджень. Екзистенційна та гуманістична філософія. Діяльнісний підхід у філософії психології. 3. <i>Персоналізм як напрям сучасної психології.</i> Реалізації ідей персоналізму у психології. Засадничі ідеї філософії персоналізму.	4	6

	Персоналістський аналіз особистості та її внутрішня будова. Людська особистість як вищий спосіб життя (В. Штерн). Теорія самореалізації (Г. Олпорт). Концепція самоактіалізації (А. Маслоу). Концепція відношень у структурі особистості (К. Роджерс). Аналіз особистості крізь призму філософії персоналізму. Структура особистості. К. Роджерс. Самоактуалізація особистості. А. Маслоу. Теорії самореалізації особистості. Проблема людини у соціальній філософії. Людина у пошуках сенсу життя за В.Франклом. Філософсько-психологічні ідеї у працях П. Бергера та Т. Лумана. 4.<i>Прагматизм, як напрям психологічних досліджень.</i> Філософія прагматизму та психологія Філософія прагматизму та біхевіоризм. Інструменталізм як різновид прагматизму. Заперечення свідомості як предмету психології. Інструменталізм як різновид прагматизму. Головне у поведінці – навички. Стимул – реакція як головний закон біхевіоризму. 5.<i>Екзистенційна та гуманістична філософія психології.</i> Філософський аспект екзистенційної психології Буття у фундаментальній онтології М. Гайдеггера. Феноменологія Е. Гуссерля. Концепти «проекту» модусів буття. Категорія екзистенції. М. Гайдеггер: екзистенціали, розгортання світу. Джерела екзистенційної психології у психіатрії. К. Ясперс та його вчення про просвітлення, екзистенцію. Проблематика поняття норми. Екзистенційний аналіз Ж.-П. Сартра. Несвідомий вибір як вид несвідомого. Основні ідеї гуманістичної психології. Навчання А. Маслоу про норму й само актуалізацію. Філософський пафос гуманістичної психології. М. Гайдеггер: ідея розгортання світу. 6.<i>Діяльнісний підхід у філософії психології.</i> Онтологія діяльності Онтологічний вимір діяльності, її джерела у філософії романтизму (Фіхте, Новаліс). Марксистське трактування діяльності як суспільних відносин. Філософське підґрунтя діяльнісного підходу у філософії прагматизму. Категорії діяльнісного підходу. Антропологія А. Гелена як філософська основа діяльнісного підходу. Категорії діяльнісного підходу: мотив, мета, дія. Генезис логічних структур і апіорних категорій. Мислення як діяльність. Мисленнева діяльність та її методологія. Проблема волі, доцільності та спонтанності мислення. Теорія мислення Піаже, генетична епістемологія. Теорії походження внутрішнього світу. Роль соціального у формуванні свідомості. Феномен мислення: погляди Піаже та Виготського. Генезис свідомості за Виготським. Етапи формування понять. 7.<i>Соціальна психологія.</i> Місце соціальної психології серед наук про суспільство Соціокультурні та історичні передумови вивчення людини як соціальної істоти. Соціальний конструктивізм як епістемологічний та антропологічний вимір. Антропологічна дилема: співвідношення біологічного та соціального в людині Людина як біосоціальна істота: можливості її пізнання засобами соціальної психології. Проблема людини у роботах М. Бубера. С. Франкл про духовні основи суспільства. Проблема людини у соціальній філософії. Людина у пошуках сенсу життя за В. Франклом..Філософсько-психологічні ідеї у працях П. Бергера та Т. Лумана. Філософія психології Е. Фромма. Становлення зрілої особистості крізь призму антропології Феномен мудрості. Питання про принципову можливість формалізації мудрості. Віра та вірування. Структура віри як соціально-психологічний феномен.		
	Всього	14	6

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота – обов’язковий компонент навчальної та дослідницької роботи здобувачів. До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Філософія психології» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, презентацій тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю – заліку.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Предмет і структура філософії психології. Історичні витоки філософії психології. <i>Практичні завдання .</i> <u>Підготувати есе.</u> Філософія психології як міждисциплінарна галузь наукового знання.	10	10
2	Тема 2. Співіснування і взаємодоповнювальність різних способів пізнання світу. Проблема наукового пізнання. <i>Практичні завдання .</i> <u>Підготувати есе</u> 1. Співвідношення пізнавальних та ідеологічних аспектів філософії психології. 2. Предмет і завдання, принципи, категорії науки.	10	10
3	Тема 3. Філософія науки. Сучасні проблеми аналізу розвитку науки. Філософський аналіз розвитку психології як експериментальної науки. Практичні завдання <u>Підготувати есе.</u> <i>Проблеми психології у контексті розвитку стародавньої та середньовічної філософії.</i> 1. Філософсько-психологічні ідеї доби античності. 1.) Натурфілософський підхід до психіки та психології. 2.) Антропологічні інтенції у філософських вченнях стоїків, скептиків, епікурійців. 2. Філософсько-психологічна думка середньовіччя. 1.) Теологічний підхід до розуміння людини та її місця у світі. 2.) Антропологічні принципи у ранньосередньовічній психології.	10	10
4	Тема 4. Еволюція філософських уявлень про природу, людину й суспільство. Практичні завдання <u>Підготувати есе.</u> <i>Дослідження як відображення й творчість.</i> 1. Чуттєве та раціонально-логічне пізнання.	10	10

	2. Інтуїтивне пізнання. <i>Дуалістична природа людини: ідеї мислителів Відродження та Нового часу.</i> 1. Мотиваційне визначення вчинку в епоху Відродження. 1.) Мотивація та вчинок. Формування й боротьба мотивів. 2.) Поняття волі та інтересу в політичній психології Н. Макіавеллі. 3.) Вчення про душу як безкінечність розуму. 2. Дуалізм природи людської душі. 1.) Протилежності в психічній природі людини (Н. Кузанський). 2.) Боротьба мотивів і двоїстість людської природи (М. Монтень). 3.) «Мислю, значить існую» (Р. Декарт). 4.) Самопізнання як розкриття вселюдського в собі (Т. Гоббс). 5.) Самолюбство як визначальна пристрасть людини (Ф. Ларошфуко). 6.) «Немає нічого у інтелекті, чого б раніше не було у відчуттях» (Дж. Локк). <i>Філософсько-антропологічні погляди німецької класичної філософії</i> 1. Філософсько-антропологічні ідеї німецької класичної філософії. 1.) І. Кант: антропологія під кутом прагматизму. 2.) Вчинок як осердя феноменології (Й. Фіхте). 3.) Психологія розірваної свідомості та етична природа совісті (Г. Гегель). <u>Скласти психологічний глосарій за темою заняття.</u>		
5	Тема 5. Діалектика як інструмент пізнання. Закони і категорії діалектики. Психоаналіз в основі конструювання соціальної реальності. Персоналізм як напрям сучасної психології. Прагматизм як напрям психологічних досліджень. Екзистенційна та гуманістична філософія. Діяльнісний підхід у філософії психології. Практичні завдання <u>Підготувати есе.</u> 1. Людське життя – пошук всезагального 2. Філософський аналіз дослідницьких парадигм у психології 3. Дослідження як відображення й творчість 4. Еволюція філософських поглядів на людину та її світ 5. Психоаналіз в основі конструювання соціальної реальності 6. Фройдистська концепція психоаналізу 7. Послідовники та ревізіоністи вчення З. Фрейда. 8. Основні ідеї психоаналізу у поясненні природи свідомості людини	10	20
6	Тема 6. Персоналізм як напрям сучасної психології. Прагматизм як напрям психологічних досліджень. Екзистенційна та гуманістична філософія. Діяльнісний підхід у філософії психології. 1. Персоналізм як напрям сучасної психології 2. Реалізації ідей персоналізму у психології 3. Аналіз особистості крізь призму філософії персоналізму. 4. Прагматизм як напрям психологічних досліджень 5. Філософія прагматизму та психологія 6. Інструменталізм як різновид прагматизму. 7. Екзистенційна та гуманістична філософія 8. Філософський аспект екзистенційної психології 9. Джерела екзистенційної психології у психіатрії. 10. Діяльнісний підхід у філософії психології 11. Онтологія діяльності	12	20

12. Категорії діяльнісного підходу. 13. Мислення як діяльність. 14. Теорії походження внутрішнього світу. 15. Екзистенційна психологія про норму. 16. Основні ідеї гуманістичної психології 17. Соціальна психологія. 18. Місце соціальної психології серед наук про суспільство. 19. Антропологічна дилема: співвідношення біологічного та соціального в людині 20. Проблема людини у соціальній філософії. 21. Становлення зрілої особистості крізь призму антропології. <u>Скласти психологічний глосарій за темою заняття.</u>		
Всього	62	80

7.ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: відповідей на практичних заняттях; представлення власних есе, презентацій, тощо; участі в дискусіях на практичних заняттях; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення заліку.	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; доповідь, презентації, есе, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; залік.

Питання до заліку

1. Поняття про філософію. Предмет і структура філософії.
2. Онтологія. Теорія пізнання. Логіка. Етика. Естетика.
3. Основний метод філософського пізнання.
4. Основне питання філософії. Матеріалізм. Ідеалізм.
5. Філософські учення Стародавньої Індії.
6. Філософські учення Стародавнього Китаю.
7. Філософські учення Стародавньої Греції.
8. Середньовічна арабська філософія.
9. Середньовічна християнська філософія.
10. Матеріалізм нового часу.
11. Французький матеріалізм.
12. Німецька класична філософія.
13. Виникнення і розвиток марксистської філософії. Розробка положень марксистської філософії.
14. Вульгарний матеріалізм.
15. Неокантіанство.
16. Інтуїтизм.
17. Позитивізм.
18. Неогегельянство.
19. Прагматизм.
20. Філософія життя.

21. Феноменологія.
22. Неореалізм. Критичний реалізм.
23. Неопозитивізм. Логічний емпіризм. Логічний прагматизм. Лінгвістична філософія.
24. Персоналізм.
25. Екзистенціалізм.
26. Неотомізм.
27. Філософська антропологія.
28. Філософська герменевтика.
29. Структуралізм.
30. Франкфуртська школа.
31. Критичний раціоналізм.
32. Психологічні переконання в Стародавній Греції.
33. Інтерпретація психології Аристотеля в томізмі, неотомізмі, у Ф.Брентано.
34. Елементи психології у філософії 17 століття.
35. Передумови для виділення психології в самостійну науку.
36. Розвиток власного научно-категорійного апарату психології.
37. Психоаналіз.
38. Неофрейдізм.
39. Біхевіорізм.
40. Необіхевіорізм.
41. Топологічна психологія.
42. Генетична епістемологія.
43. Позитивізм.
44. Перетворення методологічних начал психології в СРСР.
45. Затвердження марксистської методології в радянській психології.
46. Психічна реальність як предмет психології.
47. Поняття про філософію науки.
48. Етапи розвитку філософії науки.
49. Концепція логічного позитивізму.
50. Опис розвитку наукового знання.
51. Проблеми сучасної філософії науки.
52. Поняття про пізнання.
53. Поняття про метод.
54. Методологія.
55. Моделювання.
56. Поняття про діалектику.
57. Діалектичний матеріалізм.
58. Основні закони матеріалістичної діалектики.
59. Поняття про категорію. Категорії діалектики.
60. Асоціанізм.
61. Гештальтпсихологія.
62. Глибинна психологія.
63. Психоаналіз.
64. Теорія Мелані Кляйн.
65. Его-психологія.
66. Теорія об'єктних відносин.
67. Селф-психологія.
68. Аналітична психологія.
69. Архетипічна психологія.
70. Юнгіанська символдрама (кататимно-імагінативна терапія).
71. Арт-терапія.
72. Процесуально орієнтована психологія.

73. Пісочна терапія.
74. Соціоніка.
75. Гуманістична психологія.
76. Трансперсональна психологія.
77. Екзистенціальна психологія (екзистенціальний аналіз Л.Бінсвангера, М. Боса, В.Франкла, А.Ленгле, екзистенціальне консультування Дж.Б'юдженіаля, І.Ялома).
78. Інтегральна психологія.
79. Методологічна суть категорії підходу в науковому дослідженні.
80. Методологічні підходи до вивчення психічного.
81. Діяльнісний підхід.
82. Неодіяльнісний історико-еволюційний підхід.
83. Системний підхід.
84. Знаковий, мовний підхід.
85. Вчинковий підхід.
86. Антропологічний підхід.
87. Системно-суб'єктний підхід.
88. Психосоціальний підхід.
89. Інтегральний підхід.
90. Інтеграційний підхід.

8. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- «зараховано» (А) – від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, виконав завдання до самостійної роботи, презентував доповідь (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» (В) – від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та практичних заняттях, виконав завдання до самостійної роботи, презентував доповідь (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» (С) – від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність виконаних завдань до самостійної роботи, доповіді (есе) та активність у науково-дослідній роботі;

- «зараховано» (D) – від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується виконання завдань до самостійної роботи, доповіді (есе);

- «зараховано» (Е) – від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, не всі завдання до самостійної роботи виконано у повному обсязі.

- «не зараховано» (FX) – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «не зараховано» (F) – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	FX	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

9.РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Велитченко Л.К. Філософія психології: програмн. довідник. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2012. 554 с.
2. Вільчинський Ю. М. та ін. Філософія: навч. Посібник. Київ: КНЕУ, 2019. 368 с.
3. Горбенко Ю.Л., Клименко Ю.О., Моргун В.Ф. Філософія психології: тексти. Хрестоматія для студентів психологічних спеціальностей. Полтава: ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2017. 402 с.
4. Москалець В. П. Психологія особистості. Підручник, 3 вид. перероб. доповн. В. П. Москалець. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. – 364 с.
5. Романовський О.Г., Михайличенко В.Є., Грень Л.М. Філософія психології: навч. посіб. для студентів напряму підготовки «Психологія». Харків: НТУ «ХПІ», 2016. 140 с.
6. Чорна Л.С. Філософія психології: Навчально-методичний комплекс з дисципліни. Чернівці: ЧОППО, 2017. 44 с.

Допоміжна

1. Бичко А. К., Бичко І. В., Табачковський В. Г. Історія філософії: Підручник. К.:Либідь, 2001. 408 с.
2. Вступ до філософії: Історико-філософська пропедевтика: Підручник / Г. І. Волинка, В. І. Гусєв, І. В. Огородник, Ю. О. Федів; За ред. Г. І. Волинка. К.: Вища школа, 1999. 624 с.
3. Данилюк І. Історія психології в Україні. К.: Либідь, 2002. 152 с.
4. Іванова О. С. Філософія психології: ноосферний розвиток інформаційного суспільства. Психологія життєвого простору особистості в сучасних умовах кризи, глобалізації та цифрової трансформації суспільного життя: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (14-15 вересня 2023р.), м. Одеса. – Міжнародний гуманітарний університет. 338 с. URL: <http://surl.li/lsnqd> - С. 123
5. Іванова О. С. Особливості соціального розвитку наукових кадрів у цифрову еру. Психологія життєвого простору особистості в сучасних умовах кризи, глобалізації та цифрової трансформації суспільного життя: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (14-15 вересня 2023р.), м. Одеса. – Міжнародний гуманітарний університет. 338 с. URL: <http://surl.li/lsnqd> - С. 120
6. Ivanova O. Influence of the Neuro-Educational Environment on One's Socialization under Total Digitalization // Yermakova S., Ivanova O., Horytska O., Polishchuk V., Polukhtovych T., Vivcharenko T. (2023) Influence of the Neuro-Educational Environment on One's Socialization under Total Digitalization. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 12(1), 136-153. Vol. 12 No. 1 (2023, BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience / Psychology.

7. Іванова О. С., Єрмакова С.С. Особистість в контексті ноосферного гуманізму. Матеріали Міжнародної науково-методичної конференції «Управління якістю підготовки фахівців» XXVII (м. Одеса-Хорватія-Польща-Румунія, 21-22 квітня 2022р.). – Одеса, 2022. – Ч. 2 – С.37-38.
8. Філософія психології: тексти. Хрестоматія для студентів псих. спец. / укл. Ю.Л. Горбенко, Ю.О. Клименко, В.Ф. Моргун. Прлтава: ПНПУ ім.. В.Г. Короленка, 2017. 402с.
9. Сергієнко В. В. Філософські проблеми наукового пізнання: навчальний посібник. Кременчук: Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, 2011. 103 с.
10. Філософія психології: навч. посіб. / О.Г. Романовський, В.Є. Михайліченко, Л.М. Грець. Харків: Вид-вл НТУ, 2016. 320 с

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Міжнародного гуманітарного університету: офіційний сайт. URL: https://mgu.edu.ua/science_library
2. Бібліотека Університету Ушинського: офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>
3. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>
4. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського: офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>